

Kohtuasi C-677/23

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

14. november 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Krajský súd v Prešove (maakonnakohus Prešovis, Slovakkia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

12. oktoober 2023

Hagejad:

A.B.

F.B.

Kostja:

Slovenská sporiteľňa, a.s.

Põhikohtuasja ese

Apellatsioonkaebus kohtuotsuse peale, mis tehti intressi- ja laenutasude tasumata jätmise, alusetu rikastumise ja lepingutingimuste ebaõigluse tuvastamise menetluses.

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Eelotsusetaotluse esitanud kohus taotleb direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti c tõlgendamist seoses nõudega täpsustada krediidilepingu kestus selgelt ja kokkuvõtlikult ja esitab küsimuse, kas lepingu kestuse täpsustamine laenulepingus vastab ajavahemikule, mis on defineeritud kui „[äritehingu sõlmimise] ajal“ direktiivi 2005/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses. Eelotsusetaotluse esitanud kohus taotleb ka direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti c tõlgendamist seoses nõudega märkida laenulepingus selgelt ja kokkuvõtlikult kõik krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldused.

Eelotsuse küsimused

A.1 Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT 2008, L 133, lk 66) (edaspidi „direktiiv 2008/48/EÜ“), artikli 10 lõike 2 punkti c tuleb tõlgendada nii, et lepingutingimustes lepingu kestuse selgeks ja kokkuvõtlikuks täpsustamiseks tuleb:

- tuua selgelt esile krediidilepingu kestus, märkides näiteks ära lepingu jõustumise ja lõppemise kuupäeva (... kuni ...) või kasutades kalendri ajahükkuid, nagu kuud või aastad (näiteks „üheks aastaks“), või
- piisab, kui toimitakse nii, et tarbija peab lepingu kestuse ise välja arvestama või tegema selle lepingutingimuste alusel kindlaks muul viisil, näiteks kuumaksete arvu või laenu täieliku tagasimaksmise hetke alusel?

A.2 Kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti c tuleb tõlgendada nii, et lepingu kestuse täpsustamine laenulepingus vastab ajavahemikule, mis on defineeritud kui „[äritehingu sõlmimise] ajal“ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (edaspidi „direktiiv 2005/29“), artikli 3 lõike 1 tähenduses?

B Kas direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkti g osades, mis on sõnastatud kui „selgelt ja kokkuvõtlikult“ ja „kõik kõnealuse määra arvutamiseks kasutatud eeldused“, tuleb tõlgendada nii, et

- krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldused peavad olema lepingus selgelt esitatud krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldustena või
- peab tarbija krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldused ise lepingutingimuste alusel kindlaks tegema?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta direktiivi 2008/48/EÜ, mis käsitleb tarbijakrediidilepinguid ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 87/102/EMÜ (ELT 2008, L 133, lk 66), artikli 5 lõike 1 punkt g, artikli 6 lõike 1 punkt f, artikli 10 lõike 2 punktid c, d, f, g ja h, artikli 10 lõike 5 punkt f, artikli 19 lõige 5, III lisa punkt 3.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2005. aasta direktiivi 2005/29/EÜ, mis käsitleb ettevõtja ja tarbija vaheliste tehingutega seotud ebaausaid kaubandustavasid siseturul ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 84/450/EMÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 97/7/EÜ, 98/27/EÜ ja 2002/65/EÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 2006/2004 (edaspidi „eabausate kaubandustavade direktiiv“) (ELT 2005, L 149, lk 22), artikli 3 lõige 1, artikli 7 lõige 1.

Viidatud liikmesriigi õigusnormid

Seaduse nr 129/2010 tarbijakrediidi ning muus vormis tarbijatele antava krediidi ja laenude kohta, millega muudetakse ja täiendatakse teatavaid seadusi (Zákon č. 129/2010 Z. z. o spotřebitel'ských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov) (edaspidi „seadus nr 129/2010“), § 9 lõige 2, § 11 lõige 1.

Seaduse nr 129/2010 § 9 lõikes 2 on ette nähtud, et „tarbijakrediidileping peab lisaks tsiviilseadustikus (Občiansky zákonník) ette nähtud üldisele teabele sisaldama järgmisi andmeid:

[...]

- f) tarbijakrediidilepingu kestus ja tarbijakrediidi viimase makse tähtaeg;
- g) tarbijakrediidi kogusumma ja krediidi väljamaksmise tingimused;

[...]

i) tarbijakrediidi intressimäär, selle määra kohaldamise tingimused, indeks või viiteintressimäär, millest tarbijakrediidi intressimäär sõltub, samuti tähtajad, mil tarbijakrediidi intressimäär muutatakse, selliste muudatuste tegemise tingimused ja kord; kui eri tingimuste täitmisel kohaldatakse erinevaid tarbijakrediidi intressimäärasid, esitatakse eespool nimetatud teave kõigi kohaldatavate tarbijakrediidi intressimäärade kohta;

j) krediidi kulukuse aastamäär ja tarbija makstav kogusumma, mis arvutatakse krediidilepingu sõlmimise ajal olemasolevate andmete alusel; märkida tuleb kõik kõnealuse krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldused;

k) krediidi põhiosa, intressi ja muude tasude maksete summa, arv ja maksetähtajad, vajaduse korral tagasimaksete tegemise järjekord erineva intressiga laenujääkide puhul;

l) [...],

m) kokkuvõtlik teave intresside ja sellega seotud püsi- või ühekordsete tasude maksmise kuupäevade ja tingimuste kohta, kui tasud ja intressid tuleb tagasi maksta ilma kapitali krediteerimata;

n) vajaduse korral ühe või mitme konto pidamise tasud, kajastades nii tagasimaksete kui ka krediidi kasutusse võtmise kandeid, kui aga konto avamine ei ole kohustuslik, koos maksevahendi kasutamise tasudega nii tagasimaksete kui ka krediidi kasutusse võtmise kannete eest ning muud krediidilepingust tulenevad tasud ning selliste tasude muutmise tingimused;

[...]

r) tarbija poolt notariaalsete toimingute eest makstud tasud, kui need on krediidiandjale teada.

[...]“.

Selle seaduse § 11 lõike 1 kohaselt „tarbijakrediit loetakse antuks ilma intressi ja lisatasudeta, kui:

[...]

b) tarbijakrediidileping ei sisalda artikli 9 lõike 2 punktides a–k, r ja y näidatud teavet;

[...]“.

Seaduse nr 40/1964, tsiviilseadustik (Zákon č. 40/1964 Zb., občiansky zákonník (edaspidi „tsiviilseadustik“), § 122 lõiked 1 ja 2.

Tsiviilseadustiku § 122 lõike 1 kohaselt „päevades näidatud tähtaeg hakkab kulgema päevast, mis järgneb sündmusele, millest selle tähtaja algus sõltub. Pool kuud arvestatakse võrdseks viieteist päevaga“.

Tsiviilseadustiku § 122 lõike 2 kohaselt „nädalates, kuudes või aastates näidatud tähtaja lõpp langeb päevale, mille nimi või arv vastab päevale, mil toimub sündmus, millest alates tähtaeg hakkab kulgema. Kui viimasel kuul selline päev puudub, langeb tähtaja lõpp selle kuu viimasele päevale“.

Asjaolude ja põhikohtuasja menetluse lühiülevaade

- 1 Käesoleva kohtuasja hagejad sõlmisid 29. oktoobril 2014 kostjaks oleva pangaga tarbijakrediidilepingu ja selsamal päeval kanti krediidisumma hagejate pangakontole. Krediidileping sõlmiti määratletud ajaks ja hagejad kohustusid maksma laenu tagasi 108 kuumaksena, milles igäühe suurus oli 54,20 eurot. Kuumakseid pidid hagejad tasuma iga kuu 20. kuupäeval. Esimese osamakse tähtpäev oli 20. detsember 2014 ja laenu lõpliku tagasimaksmise tähtpäev 20. oktoober 2023. Krediidi kulukuse aastamäär oli 17,93% ja tagasimakstav kogusumma 5858,98 eurot.
- 2 Krediidilepingu punkt „Krediidi kulukuse aastamäära arvutamise aluseks võetud eeldused“ oli sõnastatud järgmiselt: „Krediit makstakse välja kohe ja kogu summa

ulatuses; krediidisaaaja täidab oma kohustused krediidilepingus märgitud tingimustel ja tähtaegadel; intress kehtib kuni laenusuhte kestuse lõpuni“. Lepingu III osa punktis 12 on sätestatud: „Leping sõlmitakse [...] määratletud ajaks kuni kõigi kohustuste täieliku täitmiseni“.

- 3 Hagejad vaidlustasid krediidilepingu hagi, mille nad esitasid Okresný súd Prešovile (Prešovi piirkondlik kohus, Slovakkia) ja milles väitsid, et krediidileping rikub hagejate kui tarbijate õigusi, sest selles ei ole täpsustatud lepingu kestust ega näidatud krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldusi.
- 4 Esimese astme kohus jättis hagi rahuldamata, asudes seisukohale, et piisab sellest, kui lepingu kestus on võimalik tuletada krediidilepingu sätetest, konkreetselt igakuiste maksete arvust ning esimese ja viimase tagasimakse tasumise kuupäevadest.
- 5 Hagejad kaebasid selle kohtuotsuse edasi Krajský súd v Prešovele (maakonnakohus Prešovis, Slovakkia), mis on käesoleva eelotsusetaotluse esitanud riigisisene kohus (edaspidi „eelotsusetaotluse esitanud kohus“).

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 6 Hagejad väidavad, et tarbijakrediidileping rikub mitmekordselt hagejate kui tarbijate õigusi, sest lepingus ei ole täpsustatud lepingu kestust ega krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldusi. Kui hagejate väide loetaks põhjendatuks, saaksid nad nõuda sanktsiooni määramist hagejate kui tarbijate õiguste rikkumise eest, isegi pangalt intresside nõudmise õiguse äravõtmise kujul.
- 7 Hagejad leiavad, et lepingu osa, milles on ette nähtud, et „leping sõlmitakse kindlaksmääratud ajaks kuni kõigi kohustuste täieliku täitmiseni“, ei ole selge ja seda on kasutatud lepingu kestuse kohustusliku äranäitamise asemel. Hagejad on seisukohal, et krediidilepingus tuleb lepingu kestus sätestada selgelt, et tarbija ei peaks seda välja selgitama muude lepingus sisalduvate sätete alusel.

Eelotsusetaotluse põhjenduste kokkuvõte

Esimene eelotsuse küsimus

- 8 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab eelkõige, et Euroopa Kohus on kohtuasjas C-42/15 juba tõlgendanud tarbijakrediidilepingu kohustuslike elementide selguse ja täpsuse nõuet, konkreetselt seoses tagasimaksete summat, arvu ja sagedust puudutava teabega. Oma 9. novembri 2016. aasta otsuse Home Credit Slovakia, C-42/15, EU:C:2016:842, punktis 50 märkis Euroopa Kohus, et ei ole vaja, et krediidilepingus oleks märgitud tarbija tehtava iga makse täpne kuupäev, „kui lepingu tingimused võimaldavad tarbijal raskusteta ja kindlalt maksete kuupäevad kindlaks teha“.

- 9 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab aga, et teave lepingu kestuse kohta ei ole raskusteta tuvastatav selliste muude lepingusätete alusel nagu tagasimakseid puudutavad sätted või viite alusel kõigi kohustuste täieliku tasumise tähtpäevale.
- 10 Eelotsusetaotluse esitanud kohus on seisukohal, et esimese ja viimase tagasimakse tähtpäevad ei pruugi vastata lepingu tegelikule kestusele. Asi on eelkõige selles, et krediidilepingu esemeks on teenus, mida erinevalt kaupade ostmisest osutatakse kindlaksmääratud aja jooksul, ja tarbijal on õigus saada krediiditeenusest kasu kogu selle teenuse osutamise aja jooksul.
- 11 Kuigi esimese astme kohtu hinnangul saab lepingu kestuse tuletada ka lepingust, mille kohaselt sõlmitakse lepinguline suhe kindlaksmääratud ajaks kuni kõigi kohustuste täieliku täitmiseni, leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuigi direktiivis on ette nähtud, et lepingu kestus tuleb täpsustada selgelt ja kokkuvõtlikult, on väga keeruline panna paika krediiditeenuse täpseid ajaraame ning seega ka lepingu kestust ja kõigi kohustuste täitmise täpset hetke. Krediidileping sõlmitakse küll kindlaksmääratud ajaks, aga lepingu kehtivus „kuni kõigi kohustuste täieliku täitmiseni“ ei ole piiritletud laadi.
- 12 Selles kontekstis viitab eelotsusetaotluse esitanud kohus liidu õigusnormidele, mis puudutavad mõistet „krediidilepingu kestus“. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul on ilmselge, et direktiivis 2008/48 on lepingu kestusele antud süsteemne tähendus, mis kinnitab järeldust, et ei ole piisav, kui tarbijad saavad lepingu kestuse välja arvutada või seda eeldada. Võib asuda seisukohale, et kui tarbija peaks krediidilepingu kestuse välja arvutama (tagasimaksete alusel) või seda eeldama (viimase tagasimakse tähtpäeva alusel), ei vastaks selline väljaarvutamine või lepingu kestuse eeldamine direktiivi 2008/48 artikli 10 lõikes 2 ette nähtud selguse ja kokkuvõtlikkuse nõudele.
- 13 Slovakkia õigus näeb tsiviilseadustiku §-s 122 ette aja arvestamise muu hulgas kuudes ja aastates, seega võiks lepingu kestuse äranäitamine kuudes või aastates eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnangul vastata krediidilepingu kestuse arusaadavale täpsustamisele ning seega ka selguse ja kokkuvõtlikkuse nõudele, mis on ette nähtud direktiivis 2008/48.
- 14 Samuti on eelotsusetaotluse esitanud kohus seisukohal, et krediidilepingu kestuse täpsed piirid on tarbijate jaoks olulised mitte ainult seoses kohustuste täitmisega lepingu kestuse jooksul, vaid ka selleks, et teha kindlaks, millal on tegemist ajaga enne ja pärast kaubaga seonduva äritehingu sõlmimist ja hetkega selle ajal direktiivi 2005/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses.
- 15 Eelotsusetaotluse esitanud kohus näeb seost direktiivi 2005/29, direktiivi 2008/48 ja nõukogu 5. aprilli 1993. aasta direktiivi 93/13/EMÜ (ebaõiglaste tingimuste kohta tarbijalepingutes) vahel (vt Euroopa Kohtu 15. märtsi 2012. aasta kohtuotsus Pereničová ja Perenič, C-453/10, EU:C:2012:144). Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei taotle küll direktiivi 93/13 tõlgendamist, aga ei saa välistada, et eelkõige lepingutingimuste täpsuse nõude puhul on oluline saavutada direktiivi

93/13 eesmärgid (vt Euroopa Kohtu 20. septembri 2017. aasta kohtuotsus Andriuc jt, C-186/16, EU:C:2017:703). Menetlus puudutab ka küsimust, kas krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldused on asjakohased, ning seega püüab eelotsusetaotluse esitanud kohus kaaluda ka ebaõiglaste ja eksitavate äritavade teemat, mis tekitab küsimuse, kas aeg pärast äritehingu sõlmimist direktiivi 2005/29 artikli 3 lõike 1 tähenduses vastab ajale pärast teenuse osutamise lõpetamist, mis võiks kattuda ajaga pärast lepingu kestuse lõppemist.

Teine eelotsuse küsimus

- 16 Direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 sõnastusest ilmneb selgelt, et direktiivi kohaselt peab krediidileping sisaldama krediidi kulukuse aastamäära väljaarvutamiseks kasutatud eeldusi [punkt g], kuigi selle sama artikli 10 lõikes 2 on nõutud ka selliste üksikute eelduste eraldi täpsustamist nagu krediidi kogusumma [punkt d], maksete summa, arv ja sagedus [punkt h] ning tasud [punkt k]. Selles kontekstis tekib küsimus, miks on direktiivis 2008/48 nõutud, et lisaks krediidi kulukuse aastamäärale endale tuleb märkida ka kõik krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldused, kui kõik selle määra väljaarvutamiseks vajalikud eeldused on eraldi nõutavad krediidilepingu kohustusliku elemendina.
- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eelduste äramärkimine on nõutav seoses nõudega, et krediidi kulukuse aastamäära puudutav teave peab olema läbipaistev ja vajaduse korral peab olema võimalik selle õigsust kontrollida. Seda seisukohta toetab artikli 10 lõike 2 sissejuhatuses sisalduv nõue, et kõnealused eeldused peavad olema täpsustatud „selgelt ja kokkuvõtlikult“. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et keskmine tarbija ei ole võimeline tuvastama kõiki krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldusi lepingu alusel, mis koosneb paljudest lehekülgedest. Käesoleva kohtuasja puhul on lepingu ja Euroopa tarbijakrediidi standardinfo teabelehe maht kokku kümme lehekülge.
- 18 Kui krediidi kulukuse aastamäära moodustavad eri elemendid oleksid krediidilepingus ära märgitud krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eeldustena, oleks tarbijal palju lihtsam selles küsimuses orienteeruda. Kõige selgemalt on seda näha krediidikonto tasu puhul [direktiivi 2008/48 artikli 10 lõike 2 punkt k], kui krediidandja ei võta sellist tasu krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel aluseks, eeldades, et see tasu on vabatahtlikult kokku lepitud, kuigi tegelikult ei nõustunud tarbija sellega vabatahtlikult, seejuures ei ilmne lepingust selgelt, kas selline tasu on võetud arvesse krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel või mitte. Nõue määratleda selline tasu „krediidi kulukuse aastamäära arvutamisel kasutatud eeldusena“ võimaldaks kindlaks teha, kas krediidandja on selle tasu oma arvutustes arvesse võtnud.
- 19 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et direktiivis ei ole nõutud mitte ainult krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eelduste äramärkimist, vaid

ka seda, et need eeldused oleksid sõnastatud selgelt ja kokkuvõtlikult. See nõue on täidetud, kui kõnealused eeldused on esitatud kokkuvõttena, vastasel juhul ei saa selguse ja kokkuvõtlikkuse nõue olla täidetud, sest juba direktiivi 2008/48 I lisa punktis 1 sisalduv näidis ise ei ole lihtne, kui aga tarbija peaks lepingu alusel ise tuvastama krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud erinevad eeldused, ei tundu selline konstruktsioon (näidis ja vajadus tuvastada eeldused ulatusliku lepingu alusel) selge ega kokkuvõtlik.

- 20 Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et direktiivis 2008/48 [artikli 5 lõike 1 punkt g, artikli 6 lõike 1 punkt f, artikli 10 lõike 5 punkt f, artikli 19 lõige 5, III lisa punkt 3] on krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatavaid eeldusi korduvalt nimetatud õigusliku vahendina, mis viitab krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatud eelduste kehtivusele, samuti on arusaadaval viisil sätestatud nõue, et kõik krediidi kulukuse aastamäära arvutamiseks kasutatavad eeldused peavad olema esitatud kokkuvõtlikult.